

УРЕЂУЈЕ З. Ј. ЈОВАНОВИЋ

ГОДИНА ПРВА

Издаје ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА

ГЛАВНИ САРАДНИК:
А Б У К А З Е М.

У НОВОМЕ САДУ
25. ЈУНА 1878.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Н а ш и ј а д и.

Србин има доста моћи
 Ума свежа, духа чила, —
 Оне дуге српске ноћи
 Нису биле без светила,
 Србин има дара стројна,
 Има скока, има лета,
 Има жара самосвојна,
 Живу клицу лепша цвета.
 Србин има нада веља;
 Србин има дивних жеља, —
 Србин нема — пријатеља.

Хај, к'о да се рај и пако
 На Србинску пронаст друже,
 Као да се сав свет мак'о
 Прот Србина на оруже,
 Горе, доле, десно, лево,
 Стене, место, срца мека,
 Ил закликт'о, ил запев'о.
 Остаје му без одјека.
 Души са дна воља радна
 Хита јави свога сања,
 Тражи мајку, — она хладна,
 Тражи брата, — он га гања.
 Тражи друга, — он се руга, —
 Тискају га, затиру га;
 Оком гледа на суседа —
 Ту га срета мржња бледа.
 Мржња, завист, пакост, злоба,
 Или клетва груди мразних,
 Ближе, даље, свуд грдоба,

Зазирање и бојазни.
 Пође л' бољан да се склања
 Под закриље ноћних снага,
 Из облака непризнања
 Лед и туча удара га.
 Где за другог цвеће ниче,
 Ту се њему чемер спрема;
 Тражи л' правде, — ох патниче,
 Твојој муци правде нема!
 Где се свака рана вида
 Нема лека његовога,
 Злокоб руши што год зида
 То сироче доба свога.
 Од куд чека топле зраке,
 Са те стране гром га стреља,
 Са те стране и са сваке, —
 Србин нема пријатеља.
 Као да ј' мета свију врага:
 Српски живот, српска снага.

Тешко ли је ширит' крила
 Кроз поворе толких зала, —
 Ал још ни сад српска вила
 Не би надом очајала.
 Још он не би изнемог'о
 Још би Србин тренут' мог'о
 Преко мора, преко гора
 Својој срећи да поврви,
 Да не има, ох, злотвора
 Од свог млека, своје крви.

Једукалички роб.

(Од М. Јокаји-а.)

(Продужење.)

Да им не буде дуго време, добра Јеленка причала је међу тим двојници оружника разне приче, које су они слушали са разрогаченим очима, а грискајући једнако своје кукурузе. По кад кад је застала да причује ко тамо у соби говори? Ал увек је чула само глас стране гошће, који је био час звонак, час срдит, а по некад долазио је нежан, као да нешто моли. О чему ли то они разговарају? Она је навикла да јој господар сам изиђе на поље, и да ју позове унутра, кад већ треба да се спреми сто: да сама, пре тога уђе, то би био грубијански посао, — али је узалуд чекала, јер Атанасије не изиђе да је позове.

Напоследак се Јеленка већ уморила причајући двојници оружника, а и њихова дољња вилица већ је била суштала од грискања кукуруза. „Е, дете сада ви мени приповедајте што лепо!“ рече им домаћица; ал ови само врћаху главом; разјаснило се да они ни речице не разуму, ни козачки, ни татарски; јер они беху неки стран народ, каквих има довољно тамо иза земљоуза, и који су тако луди, да све страним непознатим језицима говоре. Богме је штета и била трошити на њих толико речи, таке лепе приповетке.

У том се већ и ватра угасила на огњишту, и два оружника се извалише да спавају, а по народном им обичају, које им се ухо доле десило, оно им је било узглавље, и приоуше својски да хрчу. А глас стране госпе још се једнако чуо кроз врата и Јеленка је још узалуд чекала господара да изиђе, да је узове да спреми стол.

Па још да ју је хандрок нанео да је прислушкивала на кључаници. Јер природа је женскиње тако удесила, да су обично савршене у томе послу т. ј. у прислушкивању на врати као, што су савршене мачке у хватању мишева; али код Јеленке је васпитање угушило то женско својство тако да ево није ни помишљала на то; баш као што има и припитомљених мачака, које заједно с мишевима лочу млеко из једне чиније. Али да је прислушкивала, шта гошћа њеном попи приповеда, ево шта би чула:

„Ја сам Цитбара, јединица мингрелскога хетмана и наследница свега му имања; мој ће бити „Бончук“ кад он умре, а већ је човек стар, има само једну ногу; не може ни коња усести“.

„Кад сам била још мајушна девојчица мене су заручили са Ђорђем, најмањим сином козачког атамана Богдана Хмјелницког. Ђорђе је онда имао четир године, а ја три. Ја га се већ и не сећам, али се сећам оног меденог колача, којим ме је даровао, и који нисам смела појести; тога се још и сада сећам“.

„Је ли попо, ниси ли можда чуо што о Богдану Хмјелницком. Ниси! Па нашто си онда козачки попа? Тај је владалац био козацима исто, што је био Махумед османлијама, што је био Џингисхан Монголима, Семирама Персијанима, Собијески Пољацима, или зар ни за ове не знаш ништа?“

„Богдан Хмјелницки имао је много синова. Сваки је био вођа по једне војске. Сви су погинули на бојиштима. Кад се женио син му Михајло, баш тога дана био се са Пољацима, који хтедохе отети од њега лепу Розауру, кћер молдавскога владоаца; то је била страшна битка, — десет

хиљада пало је тога дана на бојном пољу. Тако постављен сто, тешко да је још ко видео у чијим сватовима!“

„Напоследак изгибоше Богдану сви синови и унуци, па сад је малог Ђорђа увек носио уза се, дете, истом од дојке одбијено.“

„Имао је једну коњу торбу обешену о седлу, ту је био стрпан мали Ђорђе, само му се видела глава и две руке. Као што рекох, Ђорђева лица више се не сећам; али се добро сећам кад ме је отац мој повео да ме са Ђорђем заручи, и мене је метуо у неку торбу, коју је привезао своје коњу о седло, па кад су се наши родитељи састали и с коња један другом руку пружили, онда је мој младожења промолио из торбе главу са великом капом од јагњеће коже, па је са неким дугачким бичем замахвао да ме ошине, а ја сам руке дизала да се одбраним“.

„Тако је мали Ђорђе био и при страшној оцаковској битци, где су козаци љуто страдали. Па кад је видео стари Богдан да је све пропало, и да се још само средња чета држи, остало увелико бежи, он овако рече војном свештенику (имена му не знам): Опколели су нас, — нема спасења. Али мене неће ухватити жива, — о томе буди уверен. А ти прихвати ово дете, па му буди обраном. Ти си поп, тебе татари не ће тети дирати. Заробићеду те. А ти одхрани и одгој мога јединца. Још може време доћи да ће те га требовати. Ал онда да би могли познати е је то одиста Богданов син, ево сад ћемо га обележити“.

„И онда је метнуо балчак од свога ханцара у ватру, на јабуци од балчака био му је урезан печат; оседлан коњ; тим се печатом он давно служио, — јер писати није знао. Кад се гвожђе усијало, он причврљи свој печат детету врх леви плећа. П'онда је попа са торбом и са дететом бегао онамо, где је видео највећи прах. А Богдан узе кајасе у зубе, па са копљем и јатаганом одјезди тамо, где се најљуће клало и крвавило, и тамо се борио све док му не избише душу из тела“.

„А шта је после било са малим Ђорђем, то нико није ни разберио.“

„Козаци пак кад не нађоше више никога од старе им владалачке породице, они изабраше новог владоаца, који и сада влада: Дороженко.“

„Дороженко је савезник персијански.“

Али сад је на руски престо сео један младић, Петар, који има огромнијих планова, но што их имађаше отац му.“

„Он хоће козаке, који верују исту веру, говоре истим језиком као и Руси, хоће да их одврати од Турака, њихових садањих савезника. Хоће да прикупи све православне под знамењем двојна крста.“

„Ал Дороженко је већ пристао уз Турке. Он мора пасти и другоме начинити места.“

„Ваља потражити несталог Богдановог сина.“

„Толико се разабрало, да су онога попа, којем је овај био поверен, ухватили и са други заробљеним козацима одвели у Крим. Ту су се сви настанили и одомаћили.“

„Ту мора бити и Богданов син.“

„Цар Петар тражи кнежевића; а ја тражим свога заручника.“

„Идем Кримом уздуж и попреко, свакога попа питам за њ. Нико не зна да ми што каже. Била сам и у Архимандрита, и он не зна ни о каквоме кнежевићу.“

„Сад идем даље.“

„Заверила сам се да ћу потражити свога младожењу до

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

на крај света. Па ако је игде још жив, ма био слеп, ма био хром, ја ћу га начинити мужем, војном својим, а цар ће га начинити владарем и војсковођом.“

... То је приповедала бајна Цитбара зачуђеноме попи, који јој није прекидао говора ни једном речи.

А међутим стипала се непогода, пљусак је престао, звезде почеше бледити, — већ је и свитало.

Делија Цитбар није ни помишљала на спавање, — спрема се на даљи пут. Извади неку сребрну звиждаљку, па звижду таким звиждом, да је зајечала сва долина, и за тили часак искупише се сви њени пратиоци; оружници покупише сребрно и златно посуђе и оседлаше коње. Госпођа гошћа пружи Јеленки, која приону да је у руку пољуби, један златан новац, као талир велики, то беше уздарје за гостопримство, али уз то је није ни погледала горда госпођа, већ уседла на оседлана коња, па одјезди са пратњом својом. Сам поп Атанасије извео их је до главнога пута. При растанку дала је и Атанасији нешто спомена ради: притисла му је пољуб на уста. То је руски обичај; то је као кад човек коме један грошић да. Ал ово беше другачији пољуб; као дукат међу другим пољубцима.

Добра Јеленка није се толико обрадовала добивеном златном новцу, колико се ожалостила, кад је видила у крају од стола на чинији ваљушке са сиром, што их је својом руком готовила, и које попа није ни окусио. То се још никада није догодило.

Ал још и друге, веће жалости спремале су се на њу сиротицу.

Кад се Атанасије, отпративши сјајну гошћу, вратио кући, већ је било толико свануло, да је у маленој дрвеној црквици већ звонило на јутрење.

Атанасији је зујало по глави: „ала, ако ђаво не спава?“

Он никада није чуо ко му је био отац? И њега је одхранио неки попа. А шта велиш, ако је баш на његовом левом плећу овај оседлави коњ?

Само кад би могао човек да види своја властита леђа!

И то би лако било, само да има у кући два огледала; али кад нема ни једно.

Ал човек има жену.

„Ходи амо!“ рече Атанасије мргодно, „дај ми чисту кошуљу да се пресвучем; данас је недеља.“

Јеленка је била послушна, кад му хтеде чисту кошуљу обући, запита је Атанасије:

„Не видиш ли ти какво обележје на моме левом плећу?“

„Богме видим. Ту имаш оседланог коња, истог таког, као што је на овом златном новцу. (Продужиће се.)“

Партаји „Сремског Хрвата“.

Држимо се обичаја,

У томе се много скрива, —

Много странка и партаја

По вођу се свом назива.

Кад је хуке нек је бруке,

То су наше слоге знаци, —

Партизани попа **Куке**

Шта су друго већ — **кукавци.**

Шетња по Новом Саду.

II.

Ономад се шетах новосадском пијацом.

Дућани затворени, трговци и занатлије не тргују и не раде своје послове, тишина и мир свуда где год се окренеш, у цркви ни свећеника нема, школе празне, сокаци пусти једва ко да прође; књижаре затворене, бербернице затворене; калдрма чиста, нема никакве пијаце: ни зелени ни рена ни роткве ни шаргарепе; пандури никога не псују; у лебарском сожаку једног леба не можеш ни за које новце купити; ни мрве мяса неможеш у касапницама добити — једном речи туга и жалост!

Ал немојте да помислите, да је то из страха, што је код нас мобилизација војске, нити је с тога, што султана турског хоће да протерају, него по моме мњењу биће томе целом јаду узрок, што се та моја шетња десила баш око — поноћи.

А као што је познато у то доба трговци спавају (осим оних који се радо играју билијара), занатлије не раде своје послове (осим пекара), од бостанџија неможеш ништа пазарити (осим што онако из помрчине можеш на носу добити цвеклу или патлиџан), бербери не брију (осим што можеш бити обријан код Клајна у кафани), књиге се не купују (осим оне од 32 листа), цркве су празне (скоро као и дању), школе су као обично ноћу затворене (али сам у мојој шетњи ипак сретао многе ђаке), и т. д.

Даклем било је око поноћи.

Шетао сам тротоаром, али лагано на прстима да неби пробудио ноћне стражаре, који су слатко спавали баш код онога дућана што је пролетос био обијен и похаран. Идући тако жмурио сам, не што бих се бојао да ми сјајно осветлење пијаце очи не засени, него што је свеједно било а жмурио а гледао, јер је свакојако мрак био. Кад сам до једне капије дошао, чујем из баште свирање „Ракоцијевог марша“ и из далека разговор на немачкога језика чивутском дијалекту, и одмах познам, да је башта „Српске читаонице“. Уђем унутра и видим на зиду пред баштом крупним словима речи: „Eingang in die Gartenrestauration“, ово ме још већма увери, да сам заиста у „Српској читаоници“. Још кад ме келнер Фриц поздравил са речма: „Was ist gefällig?“ и пружи ми немачку „Шпајзкарту“ штампану код Фукса, онда би пре посумњао у истинитост папине непогрешивости, него ли у то слатко уверење, да сам заиста у просторијама „Српске читаонице“.

Заистем преко тумача од келнера (наравно осим чаше пива) да ми донесе један учитељски српски лист. После дужег чекања дознам да таквога листа у читаоници нема. „Па не мора ни бити“ одговорим, „него дајте ми какав економски“. Ми таквог немамо, вели келнер на неком мени неразумљивом језику. „Па и не треба вам“ — рекох — него донесите ви мени кад већ немате српских поучних и научних листова какав немачки, дајте ми „Ausland“, или „Magazin für Literatur des Auslandes“, или „Deutsche Rundschau“ и томе подобно. „За такве

листовете нема читаоница новаца, него ако вам је по вољи „Pester Lloyd“, „Ellenör“, „Neue freie Presse“, „Floh“, и т. д. то све имамо. Пошто сам и без тога већ сан био, то устанем и одем. Ноћне стражаре нисам више видео да спавају, напротив, они су ревносно бдили — преко у биртији, на којој споља на цимеру поред моловане чаше пива пише чисто српски: „6 кр. градски један чаш пива“ (ова је биртија на сред пијаце новосадске).

Дошав кући затечем на столу листове „Просвету“ и „Нову школу“, оба се листа туже на неуцешће публице српске — а кад сам заспао а ја сам њам, како су се све српске читаонице и општине претплатиле на та наша два ваљана просветна часописа. Ал' ко ће још сну веровати: „Сан је лажа, а наша српска немарност је истина!“

Санови су уопште несигурна ствар, и не треба их за готов новац примати. Једанпут се испуне а други пут ни налик. Тако је и мени више пута пасирало, да сам у сну добио „хаупт-трефер“ или да ми је умр'о какав ујак у Америци и оставио ми цело своје имање — па никад ни спомена; а на против кад снимам егзекуцију или кијавицу — увек ми се у потпуној својој форми испуни.

АБ.

Р а ж.

А. Хоћете ли ми веровати господине докторе, да ја познајем једнога човека, који је имао рака у стомаку, па му ништа није фалило, и данас је здрав и читав?

Доктор. То није могуће, то ви можете кога другог варати, али за мене нема то смисла.

А. Па ево вам доказа. Мој пријатељ Б. ручао је данас куваних рака, дакле морао је имати рака у стомаку, па опет му не фали ништа.

АБ.

„Једно двије три ријечи“

(Највише се тичу г. Богдана Кузмановића.)

Као што је целом свету с ове и с оне стране атланскога океана и бегечке тарабе познато, изнашао је г. Богдан један сасвим нов „Пролазак“, а то је, како се може о народном трошку ићи преко Берлина и Петрограда у Париз на изложбу. „Јавор“ „Српска зора“ и „Нова школа“, заслепљени мраком незнања, а пуни злобе и зависти, усудили су се да кажу своје мњење, да се књиге — ма каквог новог садржаја биле — могу путем штампе издати и у Париз за неколико крајцара послати, а не да народ шиље новчане прилоге г. Богдану, да однесе своје дело у рукопису „преко Берлина и Петрограда у Париз.“

Али г. Богдан се на ово љуто разљутио — као Љутица-Богдан, и у јужном наречју — као Југ-Богдан — напише читав сепаратан додатак у темишварском „Народном гласнику“ у име одговора (а није га нико ништа ни питао), и у томе одговору све кипте цитати из евангелиста Луке и Матије са цифрама од „зачела“ и „стиха“, а и све пророке из старог завета позвао је у помоћ, да му помогну својим мудрим изрекама, про-

праћеним опет цифрама, којих има више него у Мочниковој аритметици.

У томе одговору (на који уредништво „Народног гласника“ обраћа особиту пажњу) има доста бираних, благих, пастирских (али не духовно-пастирских) речи, или управо рећи „ријечи“. Тако вели да су речи оних листова „арогантне“ и „паорске“; вели даље кроз бихнерова уста „tolle Menschheit“, употребљује напоследку реч „Bel-len“ — лајање; а „лајање“ до душе врло доликује чути из г. богданових уста! Зар нема финије речи?!

Напоследку држи г. Љутица-Богдан апотеозу своје делу, те вели: „Но не бој се, дјело моје! Ништа ти неће наудити (Мрк. 16. 18.)! Та „на коњу“ си!“

Даклем сам вели да је дело његово на коњу! Па кад је на коњу, може и на коњу отићи у Париз; да како је ономане лаћман Зубовић отишао?

Пошто сам уверен, да „Јавор“, „Срп. зора“ и „Нова школа“ неће наћи за вредно, да онај одговор г. Богдана забележе, то сам ја тако слободан, да га овде у „Стармалом“ обесмртим.

Абуказем.

Писмо Рци.

Ономад смо ручали у намастиру Р. — била је среда и гостима за љубав кухали су саму рибу. О ручку примети неко, да је штрудљиво јести рибу у месецима који немају у себи писмо рци (Мај, Јуни, Јули и Август).

— „Ни брига вас није, господо, једите ви само рибу, а наћи ћемо ми и рци.“ Примети г. администратор.

— „А где ће мо га наћи?“ запитају зачуђени гости?

— „Ето у црном вину!“ рече администратор, показујући руком на пуну боцу црна вина, коју је ђајо баш у тај мах на стол метуо.

Wichtigmacherei.

У „Бач-бодрогер преси“ стоји на челу листа, да се огласи за лист „у опште и специјално за Француску, Енглеску, Белгију, и Холандију искључиво примају код фирме Г. Л. Даубе-а и комп. у Франкфурту, Берлину, Паризу, Амстердаму, Бечу и Цириху“.

Љубопитљив да видим, каквом ће то Холандезу и Енглезу и т. д. пасти на памет да у — „Бач-бодрогер преси“ оглашује и од ње препоруке тражи, преврнем лист и прочитам неколико огласа: Јохан Вајгл пекар у Петроварадину потребује једнога шегрта; трвене фарбе, фирнајза и лака може се добити у трговини код црног псета у Н. Саду; Јакоб Швимер нуди на употребу свој „ферзацант“ у Н. Саду; Јозеф Шиндлер у Н. Саду има лепих мртвачких сандука на продају; у футошкој шуми биће ватрогасни мајалес и т. д.

Сад сам само љубопитљив, да ли се и ти огласи шаљу Фуксу преко Франкфурта, Берлина, Париза, Амстердама, Беча и Цириха?!

АБ.

Што јесте, јесте, права тајна вечера. Штета само што се таки из почетка приметило да у њој нема духа Христова, који је говорио: „Пустите и децу к мени, јер њихово је царство!“

Отвара се сабор у Загребу.

Из Загреба зазвонило
Председничко звонце,
Зове Србе и Хрвате,
Сремце и Славонце.

Из Пеште се разбегаше
Та господа славна
Остављајућ' нама шаку
Највернијих дана.

„Та врућина, та запара,
То није за људе, —
Зато сада у Загребу
Нека сабо, буде!“

„Ви можете поднет' дане
Двајестреомирне, —
Поветарац стараће се
Да из Пеште пирне!“

„Не пита се треба л вама;
Времена, тенане, —
С брда дола, на врат на нос,
Госино вам тане!“

„У врућини нек се топе
Ваше ствари журне, —
Ако можда и заспите,
Иду вам дијурне.“

„Почнете ли каква посла
У најбољем јеку, —
Ми имамо маказица
Да вам га пресеку.“

„Јел то правда и једнакост?
А ко за то мари, —
Најглавније ј' да се знаде
Ко су господари.“

Шуторог.

Препорука.

Препоручујем сваком брату Србину, који жели брзо и олако научити мађарски језик, да се да на четрнајст дана затворити. Ево ја, док ме нису затворили, нисам знао ни бекнути мађарски, а за четрнајст дана у затвору тако сам се испрактициро, да ево већ у мом „Листу за Народ“ уводне чланке на мађарском језику доносити могу (види број 20).

Како би било кад би се у местима ди људи још мађарски не говоре, — у место основних школа бар по једно основно ариште завело?!

Csakra Emil.

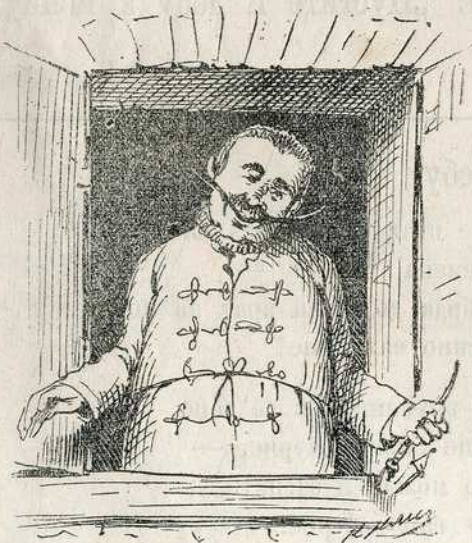
Нове пословице.

1. Туђе масло и чивутски новинари лочу.
2. Што не желиш да теби Мађари чине, не чини ни ти Србима. (У Троједници).
3. Цео конгрес не вреди ни лулу дувана.
4. Тећи ће опет војска куд је текла.
5. „Пестер лојд“ „Пешти наплову“ очи не копа.
6. Кога бог хоће да каштигује, направи га српским уредником.
7. Турски монитор иде догле на воду, док се не разбије.

Аб,

Жинор Лаци.

(У јутру, кад је устао из мека душека, попио чашу млека, метуо руку на срце и стао на прозор, да се малко луфтира.).

„Комшија Србине, ne szaladj тако, стани да ти кажем jóregelt. Та ви сте мирне поштене људе, меде не људе, све Србе и оне у Босни су меде не људе, — хахаха, зато и хоће Андраши мало да (моби)лизне. — Па нека комшија, нек се купе наша војска, знамо ми шта је вама обећала цар Леополд, да ћемо вам сви помоћи да освојите ваш стари орсаг, кад затруби на југу душанова труба. Сад је време комшија, да се испуни наша реч. Сервус комшија, поздрави прија Сока!

Исти Жинор Лаци.

(Пред вече, враћајући се из olvasókör-а где су му напунили главу мађарске новине, добро вино и законвани тержекешни.).

Uczu neki, az argyilusát! ко је то смела бацити празна флаша на мога Андрашија! Пишта бачи мени каже нико други него пијана омладина. Megáj fatjű! Зар ти да пијеш наша вина, а празна флаша да лупаш о наша главина глава. (Следују псовке од најфајније сорте!). — kocsmarosni hoz bort ide kúrába, јер сад ће да будеш окупацио! — Erdegatateremtette Босну ћеме фруштукати, Србију ће ме ручати, од Херцеговине ћеме правити паприкашхуш, па ће ме онда да попијеме operenciás tenger. — Но, Клапка, што већ једаред не командиращ: balra kanyarodj! Uczu neki, зар ту није Клапка? — ту је нека Филиповић, Јовановић, Родић, — ић — вић, Uha, — сад ћу таки да пуљнем од једа, већма него Ухацијева топ. (Следује псовке, ал тако лепе, којима Жинор Лаци само недељом и свецем аузрукује.).

Абуказемова писма.

I.

„Драги мој „Стармали“!

Виш ти не знаш, али ја знам, пак ћу и теби казати. Пре него што си се ти родио имао си ти два брата и једну сестру. Једном се брату имело „Комарац (џ)“, другом „Змај“, а сестра ти се звала „Жижа“. Оног старијег брата рано је твој отац и неговао га, а после га је дао на занат, дао га је у туђу кућу; чим је у туђе руке дошао, дете се покварило, терало је свој занат, али рђаво и свакојако. Нашла се нека Лисица (Немци кажу лисица Fuchs) и неки лован;

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unk.rs

Ови се здружише и све ружише, што је год лепо и племенито. Отац је твој и њихов видео да је пофалио, што је сина пустио од себе, али је онда већ било доцкан. Зато другу своју децу задржа код себе, те их је сам васпитавао и ранио. Али осим несретних епидемија колере, шарлаха, дифтеритиса и т. д., влада код нашег народа и заразна болест апатија, којој ни алеопатија, ни хомеопатија не може да помогне. Деца усљед те болести преселе се у вечност и отац их је с вересијом саранио. Сад си се ти родио, мој мали „Стармали“. Попео си се на столицу (да боље видиш) и натакнуо си наочаре (опет с тога, да боље видиш). Немојеш се потужити да се отац твој није за тебе постарао: други очеви оставе синовима по који ланац земље, а теби је твој ћаћа ето целу земљу уклопио у шаке, те је држиш „у левој руци крај срца“. Па као такав газда, који толику земљу има, наравна је ствар, што у десној руци држиш чибук, те пушиш и пљуцкаш на сиротињу. Што си ћелав немој се жалостити и примати срцу, нека ти је на утеху, да нас има више таквих, којима се коса светли својом одсутношћу. Оне мердевине, на којима си се попео на столицу узајмио је твој отац од оног Шијака, што је мердевине те попречно у шуми носио, оне дакле нека служе као символ шијачке мудрости. Оне облаке око твог имена (на насловној вињети) до тебе ће стајати да растераш. Наочаре су знак дубоке учености, а и шлофрока не носи свака шуша. Ти дакле видиш, да се твој отац заиста очински за тебе постарао, зато треба да га слушаш и поштујеш, а и мене као чика твога ваља да јако цениш и уважаваш, савете моје да слушаш и да се по њима владаш, па ћеш бити овога света благополучан а онога блажен.

Мој је први савет, да будеш уредан и на време да устајеш, да се лепо умиеш и очешљ— ал да чешљати немаш шта, јер си ћелав, но ипак наћи ћеш ти у широком свету доста шта и за чешљање: завири само у канцеларије, званија, школе и бирцузе. До душе — рећи ћеш — леп савет, да завирујеш у бирцузе! Али синовче мој мили, немој ти тако рђаво да мислиш о бирцузима, та у бирцузу можеш сваки дан, а још више сваку ноћ, видети најчеститије наше људе, ту су ти наши свећеници, па учитељи, доктори и професори. Мора бити даклем да то није рђаво место, (особито кад има добра вина и кафе).

Други је мој савет, да се добро чуваш оне болести што се зове апатија, и која као што рекох у нашем народу влада. Да би се од тога сачувао, синовче мој, а ти се труди, да многи смрад у народу нашем дезинфицираш, ако не узмојеш свуда твојом лулом, а ти богме мало и чибуком, а где буде нужно и самом столицом на којој стојиш, несвестнима пружи твоје мердевине, да се попну на виши ступањ свести и увиђавности, а кратковидима позајми и твоје наочаре.

Трећи је савет чикин да сваку реч, коју мислиш изустити, најпре трипут кроз уста проваљаш, јер у данашње време боље прођу они који ћуте, него ли они, који знају три речи више од пекара.

Пиши ми имаш ли колико уписника и ја ти желим да будеш дужа века него твој брат „Змај“ и сестра ти „Жижа“.

твој чика

А Б У К А З Е М.

Поп Глишина „мантија“.

Пре буне — као што се зна — били су немеш са свим одуларени; радили су шта су хтели и није ји могао диштрикт, ни за какву њиову опачину казнити, а и жупанија им је због избора обично кроз прсте гледала.

Један дакле немеш, поп Глишин комшија на салашу, пуштао је ноћом своје овце и марву у попине и других салашана усеве и правно им грдне потрице; а општењени људи, ма да им је неправдо било, нису смели ни писнути, јер ко би се смео тако распуштеној касти противити?!

Поп Глишин одација долазио је у село више пута и тужио се попи, како се тај немеш осилио, пак се и не крије, него без сваког зазора тера марву у попине кукурузе, а он му не сме да на браник изиђе.

Кад су већ једаред попи тужбе додијале; а он једно вече подбоде опанке, пак кришом и странпутицом одјурн на салаш, да га нико није ни видео; узме један носачи колац, завуче се у кукурузе и ту је чекао, кад ће немеш са марвом у потрицу доћи.

Није дуго трајало, ал ето ти читава руља говеда у попине кукурузе, а за њима газда без сваке бриге звиждуће и пред собом ји полагао гони.

Попа га прачека, док му је мало ближе на доват дошао; пак онда узмане оним дугачким носачим коцем и тако га јако одалами, да се с места на земљу сурвао! Немеш је одма испу по ударцу познао; те зато му и почне овако говорити: „Немој попо молим те више ударати! Ја сам к'о човек мало пофалио, ал' ево ти се могу заклети, да то не ћу никад више радити!!“ „Враг ти матери твојој — проговори попа — сад си добар је ли, кад те је заболело? А пре, док су те комшије лепо мољале и приклињале, да им штете не правиш, а ти ни у фрштец, него ко си, ти си! Ото си се као гад варошки биљ, пак си се попустио и на свакога као бесно цето насрћеш! Него чекај мало; ја ћу тебе већ умирити!!“ Ово му рекне, пак онда га још једаред онако лежећег уздуж колико је год могао одадре, да се онај сиромашак с места пружи и онесвесне!!

Ово је било па и прошло, али која вајда, кад попа не може увек кукурузе чувати, него се мора због цркве у селу налазити; он дакле дође на једну паметну мисао, те пошље своме одацији неку стару „мантију“ и заповеди му, да је у ходник пред салашем обеси, како ће свима комшијама бити на догледу. Шта је било? Онај немеш кад је оздравио, а њега опет неки даба вуче, да тера марву на попину земљу; ал' кад год је опазио „мантију“ где виси, одма га је сва воља пролазила; јер је за цело држао, да је и попа на салашу, који не зна пет на девет, него може опет бити русваја; те тако је попина „мантија“ изашла на глас; јер је боље чувала салаш од потрице, него ли десет хрђави одација!!

Н.

Ћира. Даклем већ је наименован и комесар који ће Босну уређити, — зове се Прајски.
Спира. Дакле Прајски!! — А зар је Мајтињи умрло?!

Ћира. Кад већ мора неко уредити реформе у Босни, знаш ли кога би ја препоручио?

Спира. Де реци.

Ћира. Шузелку. Јер кад он уме уређивати „Реформу“ у сред Беча ваљда би могао и у Сарајеву.

Спира. Поздравили су те по опаклији.

Ћира. Сад сам баш чуо, да је наједаред, из не-нада допуштено нашим адвокатима, да могу своје по-слове судовима и на српском језику подносити.

Спира. Из тога брата видим, да се не само ми Босни, већ да се и Босна нама приближује.

Ћира. Како си, бога ти, ти задовољан са оним што је Србија новог земљишта добила.

Спира. Та хвала конгресу и на Широту, — али би боље било да је имао према Србији мало више Призренија.

Ћира. Хеј море, ово још ниси знао. Ономад су београдском дописнику „Темишварског карагласника“ одбили 3 дуката од хонорара.

Спира. А зашто.

Ћира. Јер је у једном допису само седам пута употребио реч „Телбиз дахије“ а није десет пута, као што је прописано.

Ћира. Шта мислиш хоћели моћи сам уредник „Сремског Хрвата“ извести Старчевићијанце на пра-ви пут.

Спира. Не верујем. Зато сам Кука није дорастао, мора ће тражити компаниона.

Ћира. А како ће се звати та компанија?

Спира. Кука et Мотика.

Колко смо отскочили.

Питање. Каква је разлика између старог (варварског) и данашњег (просвећеног) века?

Одговор. У старом (варварском) веку грешили су људи а скотове су приносили на жртву, да-нас греше скотови, а људи морају да се жртвују.

Руски гост.

Срби и Мађари,

који сад носе једну униформу, стоје под једним бар-јаком и већ су једном ногом у Босни, веле:

Право је казао др. Полит, да ће мо се видети код Филип-овића.

Одговор

на питање у прошлome броју:

„Ко уноси у српске православне цркве латиницу и хостију?“

(Дакле ипак „Обзор“ није погодио).

Само пет минута.

Кад мој послужитељ уђе у собу да ми јави: Дошао је господин Трчкалић и жели с вама да говори, а он се подругљиво насмеши а из очију му читам, како се радује туђем злу.

Господин Трчкалић је љуто досадан са његовим визитама. Пре него што седне, њушка најпре по соби овамо онамо, савија се као чиков, а кад седне и почне говорити, онда је као да ти крв сиса.

Господин Трчкалић уђе унутра с речма: „Само пет минута, поштовани господине!“

Само пет минута! Па колико „пет минута“ проживи човек у својих седамдесет година! Само пет минута! За пет минута је искочила Минерва из јупитрове главе; за пет минута је Лисабон у земљетресу пропао! Само пет минута! За пет минута може нас наша љубазница својим „хоћу“ усрећити, и онда смо за навек пропали; за пет минута може нам она корпу дати, и онда смо спасени за вечита времена!

Само пет минута! За пет минута може се тридесетогодишњи рат изгубити; за пет минута може се небо освојити.

Само пет минута! За пет минута може човек најчистију душу отровати; за пет минута може се грешна душа поправити!

Само пет минута! За пет минута може се план скројити за какву нову „Илијаду“; за пет минута може александријска библиотека изгорети.

Само пет минута! За пет минута могу нас сви наши пет чувства до усхићења, а могу до очајања довести.

Само пет минута! За пет минута може нам се црна кава и плава љубазница охладити; за пет минута могу нас срести десет кредитора; за пет минута може човек пасти на ригорозуму; за пет минута може уредник изгубити хиљаду пренумераната (с рпски уредник не може, јер их и нема толико); за пет минута могу нас оставити наше најлепше наде и најсигурнији капитали; за пет минута може човек десет лудорија изрећи и једну написати; за пет минута може се човек комотно осам пута бламирати; за пет минута може женска једно шест година од свог века зајати и за пет минута може когод десет пута погазити своју задану реч!

Само пет минута!

О Трчкалићу! О Трчкалићу!

Даклем ево га дошао је г. Трчкалић. „Само пет минута, поштовани господине!“ вели он.

Ја се горко насмешим и рекнем: „Чиме могу послужити?“

„О, ја знам да сте ви у великом послу; знам ја да је вама време скупо; знам ја шта ви све имате да радите; о, ја знам шта је то бити уредник; знам ја шта ће то рећи; ја знам шта ту све долази, ја знам —“

„Молићу покорно шта заповедате?“

— „Та само пет минута! Ја знам шта је то време; ја знам то благо ценити, ја умем потпуно да уважавам тај драги камен, умем ја —“

— „Смем ли вас понизно молити, да ми кажете —?“

— „Сад ћу ја одмах бити готов, само пет минута! Ја знам да ви имате сто послова; вама је време новац; о, знам ја —“

У то донесе мој послужитељ неко писмо. „Извинићете“ рекох. Трчкалић одговори:

„О знам ја, да су то ствари, које се не даду одлагати; знам ја шта је хитно писмо; о, знам ја и т. д.“

Ја станем писмо у себи читати, а Трчкалић приђе моме орману с књигама, извуче лепо увезане књиге, преврне неколико, отвори речник и мало чита, посматра увезе. Ја сам дотле прочитао писмо. Трчкалић се окрене мени:

— Волете ли ви ове увезе у платну?“

— Водем.

— Ал' овде код нас не могу људски да увезу књигу, јер —

— Смем ли вас молити да ми кажете, каквим поводом ми поклонисте ту част да дођете. Ја сам нешто расејан.

— О, ја ћу одмах бити готов, само пет минута; ја знам да сте ви врло утруђен човек; знам ја како је то, кад се накупи толики посао; знам ја да вас кадикад досадне визите задржавају —“

— Јест, догађа се и то кадикад, дакле шта желите?

У тај пар донесу ми коректуру од идућег броја; ја зграбим коректуру с радошћу и учтиво као какав дворјанин Лудвика XIV. рекох:

— Ви видите, многопоштовани г. Трчкалић, да имам хитна посла: изволите ми укратко —“

Али поштовани г. Трчкалић тек сад се узе спремати, да се за пет минута у вечности настани. „О“ — рече он — „немојте се ништа женирати. Ја знам шта је коректура; знам да не трпи одлагања; о, знам ја добро, изволите ви само, а ја ћу дотле позабавити се мало у вашој соби!“

Морао сам се предати судбини. Седнем да корегирам. Међутим је Трчкалић по соби пуцао. Најпре је разгледао слике; па онда опипа носове и уши на штатуама; онда стаде мирисати цвеће и узбере један пулољак; после стаде преметати и читати моје визиткарте; за тим узе моје прстење из кутије, стаде их трти о рукав и спрам прозора их разгледати; приближи се моме столу: „Извинићете“ и узеве новине испод хартије, на којој сам ја писао; онда узе мој печат и претискиваше га себи на длан; укратко, он је био неисцрпљив у занимању са самим собом. Ја напослетку свршим свој посао и замолим га озбиљно: „Ви видите да ја имам врло много посла, ако дакле имате шта да ми кажете —“.

„О, та то је маленкост, барем за вас; дуго нисам хтео да дођем, ал' опет сам помислио, — јер то је чудновата ствар, ви ћете се задивити, ал' ипак човек, који има толико искуства, — истина то није ваша струка, ја знам да ви немате много времена, ја знам да такве маленкости, знам врло добро —“

У то дође пошта. Писма, новине, хартије, у мени дркће свака жила од нестрплења, а Трчкалић рече: „О, не женирајте се ништа, ја знам да је пошта важна ствар; ја знам да кадкад од једног писма много зависи, знам врло добро —“ и Трчкалић се спусти на диван тако комотно, као да ту мисли крај свога живота дочекати. Ја сам очајавао, ал' у то пошље ми бог избавитеља: штампар мој дође и донесе месечни рачун. Ја се приберем и окуражим и пун очајања рекох: „Господине Трчкалићу, ја морам сада да рачун склапам, а то ће трајати најмање четири сахата, мени је жао, али —“

Трчкалић скочи и рече: „О, немојте се ништа же-

вирати, ја идем дотле преко у кавану; знам ја да рачун захтева много времена, особито месечни рачун; знам ја. Молим немојте се ништа женирати, доћи ћу ја опет, само на пет минита!“ Отишао је. Ја сам дисао, као да је Да-

моклов мач над-а-мном и кад какав корак чујем са улице ја се задркћем и уздишем: „О свемогући боже, само да није господин Трчкалић!

По Сафиру Аб.

Свракино спасење.

Буковачки звонар имао је једну свраку, коју је држао у кући својој више година дана, та је сврака била тако учевна, да је умела изговарати не само поједине речи већ и читаве ставове. Звонар буковачки, кад му је у кући био какав неред, имао је обичај да викне: Ај, ај, глети њихова посла! То је он тако често говорио, да је већ и сврака научила. Осим тога имао је он обичај више пута као са неким поносом речи: Ја сам звонар буковачки! И то је сврака тако лепо научила, да би на сваком испиту еминенцију заслужила. — Једаред, како било да било, али сврака се зажели слободе, зато збоде па оде, — т. ј. одлети некуд у шуму. После неколико дана ловили су ловци по тој шуми, па ухватише у мрежи читав чопор сврака, међу којима је била и наша. Кад дођоше мрежи да је одреше, па да их поубијају, онда се наша сврака разрогачи па ће да викне: Ај, ај, глети њихова посла. Ловци се узбесекнуше, и један запита: „море, ко то говори? — а сврака да покаже све што зна рече: Ја сам звонар буковачки! Сујеверним ловцима није требало више, — разбегосе се куд који. И тако наша сврака спасе живот и свој и својих другарица.

Из школе.

Како се ти зовеш? запита учитељ новог ђака.
— Ја се зovem Максим.
— А шта ти је отац?
— Отац ми је мртав?
— Добро, добро, али шта је био пре?
— Пре је био жив.

Чудо невиђено.

Лаћман. Та дед, дед молим те да видим шта ти је то?
Касир. Та чудо божије: плаћени рачуни.
Лаћман. Ух, брате, дед само један — да видим и ја како то чудо изгледа.

Добра кћи.

— А шта се ти, ћерко, на балу увек осврћеш?
— Та тражим вам, татице, зета!

Поп Глиша на „шупљаку“.

Глиша Ковачић парох молски, био је човек преко хвата висок, сувоњав, коштуњав, срчан и тако јак, да се није било саветно с њиме без невоље шалити.

Једаред ће он носити свога сина у Суботицу на науку, па кад је дошао на чарду, која се зове „шупљак“, а он ће сићи с кола да попије чашу вина, а кочијаш ће дотле коњма зоб дати и напојити ји.

Кад је ушао у бирц; али седе два бећара у масним кратким кошуљама и бичкашким гаћама, један с једне, а други с друге стране дугачког астала, наслонили се на дреноваче, пак пију, пуше и диване; а кад видише попу, потегнуће један од њи да овако говори: „Аоо, вирицу му хеј, да дугачког вадрачког попе! Тог би добро било намајсторити, па нека памти, кад је био на „шупљаку“! Попа се на ове речи већ био нарomezio; викне дакле бирташа да донесе холбу вина; коју, како је добио, а он је на душек испије, пак онда се окрене хуљама и без сваког разговора зграби онога с оне стране од дувара, превуче га у својој љутини тако жестоко преко астала, да се и само постоље преврнуло; окрене га око себе и с таким га силом о пећ удари, да се одма провалила! Бећар упадне у пећ, па онако гарав, смукне кроз пећна врата и стрмоушке стропошта се у кујну, скочи на ноге, истрчи на поље, запне нокат у ледине, па све се праша за њим, тако је јако макљао, нити се имао каде осврнути!!

Сад се попа окрене, да и оног другог „благослови“; али јест, оћеш! Онај, кад је видио, како му је пајташ пропао, није смео дочекати „босиљкачу и свету „водицу“, већ сместа стругне кроз пендер, пак иди, ди, у пољану! Та није да се укопао, к'о што се укопао; та није да личи, већ све му лекеди око њега оно широко зарукавље!!

„Пси им мајку — рећи ће попа — како ме наједише ти ниткови, те вуцибатине, ти обешеваци!“

Бирташ је само гледао, шта се израђује; а кад је све готово било, а он ће тек онда проговорити: „Фала вам попо од неба до земље! Баш Бог да прости, што сте те хуље развијали и показали им од куд ветар дува! Ти ме лопови, са пијењем на веру, готово упропастише; а са њиовим бесилом и хирошагом,

попеше ми се на врх главе! Пите попо вина, колико год оћете и немојте ми ни крајцаре плаћати; јер вам ја не удем казати, како сам радостан, што сте тима лупежима, тако ваљано рогове у главу утерали!!“

Н

Из астрономије.

„Та хајд и које како то што су изумели велике дурбине па израчунали колика је која звезда — ал од куд им толике уши да чују како се која звезда зове — то ми не иде баш никако у главу“ — рече мајстор Пеша гледећи у небо. —

Добар одговор.

Довели брадата лупежа пред Ђосава судију. Судија загледа у акта па рече:

— По свему судећи, савест вам је црна као и брада ваша.

— Ако је по бради — рече лупеж — то ваша личност и нема савести!

Бубнуотека.

Verba volant, scripta manent. Т. ј. што бубнеш речима и језиком, то може одлетети, утећи; али што бубнеш пером и мастилом и потврдиш потписом и манупропијом, да није нико други бубнуо него баш ти, то заслужује да мало дуже остане.

„Стармали“ је основао један фонд, који до сада још није био познат (па зато није још ни пренешен у Пешту) — којим је саградио орман од најбуквасте буквине и најцерекастије церовине (без политуре) — у тај орман, у ту архиву (која ради спољашње разлике од многих других архива, носи име Бубнуотека) стављаће се таки одостоверени документи, који ће посведочити да се лудост од мудрости не да сасвим одлучити, већ да из цака мудрости кадкад провири и клин лудости, који ће будуће нараштаје уверити, да су у наша времена и најозбиљнији људи, често и најзваничнијим пером писали не само за новац и за макулатуру, него (ма и нехотице) и за сатиричке листове.

Бубнуотека наша сваком је отворена, т. ј. свако може у њу ући, — само је мало теже из ње изићи.

Али, као год што један човек не може по свету заћи да купи луде печурке, већ је многи по својој околини купе и на пијацу износе, тако и ми ваљда смо доста учинили, што смо пијацу направили, а да не буде без печурака, у томе нека нас и пријатељи потпомогну.

О чему се будемо сумњали да је измишљено или изопачено, то не можемо у бубнуотеку ни примити.

„Стармали“ излази 10. и 25. дана у сваком месецу.

Годишња је цена 4 фор. За Јуни, Јули, Август и Септембар 1 ф. 34 новч. — а до краја ове године 2 ф. 34 новч.

За Србију: Годишње 10 динара, [па четири месеца 18 роша, а до краја ове године 31 грош чаршијски.

Зато је најбоље, ако се може, послати оригинал, који се обвезујемо достављачу, ако хоће, натраг вратити.

Нравоученије наше бубнуотеке ово је: Бенетеј што ти је год воља, али промозгај мало кад хоћеш што да напишеш!

За сада смо добили само један докуменат, који стављамо под

Бр. I.

П О З И В.

Господар општ. претставник Г. Младен Јовановић учтиво се позива на главну скупштину, која ће се 30 т. м. пре подне у 8 сати обдржавати.

Предмет је ове скупштине следећ:

1.) Арендирање оморвачкога друма за угар *)

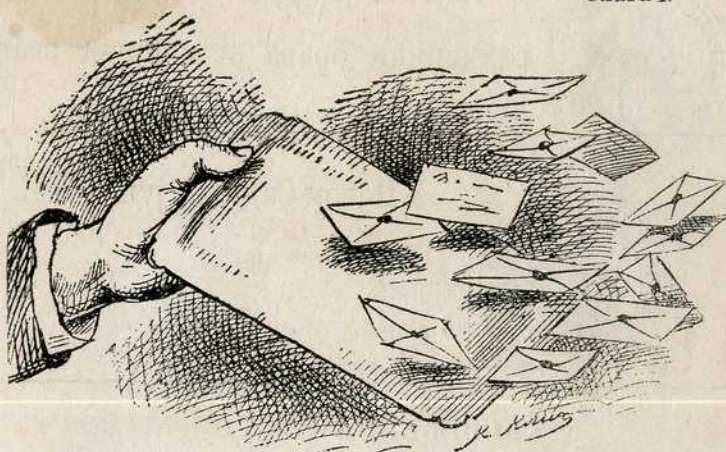
У Ст. Сивцу ²⁰/₆ 878.

Гавра Бивецки,

Судац.

*) Море, Гавро, не ори друмова!

Слагач.

Голобрадићу. Хајде почекајте док вам брада нарасте, можда ће онда боље ићи.

У. Л. у П. Хвала на опомени, — ал то би и сами урадили.

Безименом пријатељу у Бечу. Ми би се лако одважили да „Стармали“ чешће излази, али док се илустрација у Бечу наручи и амо стигне треба најмање 10—12 дана. Да имамо вешта цртача у Н. Саду ми би му засада гарантовали најмање 250 фор. годишње заслуге, а не сумњамо да би имао и друга посла. А кад би уз то још подузетан био и своју цинкографију имао, можда би нашао прилични рачуна у Н. Саду, јер ту је „Јавор“, „Орао“, „Соко“, „Абуказемов календар“ а можда ће и „Стармали“ парче календара истесати. Па ето, нађите нам таког цртача, који би „рескирао“ да у Нови Сад дође, — или што би још боље било створите нам само 2000 претплатника, па ћемо га онда ми и сами наћи.

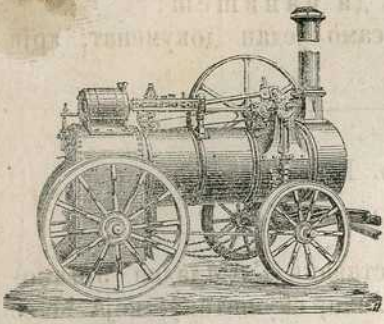
Т. В. правнику. Дobar одабран превод увек нам је милији него лош оргинал. Ваша „Татина Сокица“ и ако је превод добар, ал није одабран. Оно што нам нисте послали, можда је боље.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиле на адресу Др. Јов. Јовановића у Каменицу (Kamenitz per Peterwardein). Предплату пак и огласе, ваља слати на штампарiju А. Пајевића у Нови Сад. (Neusatz.)

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

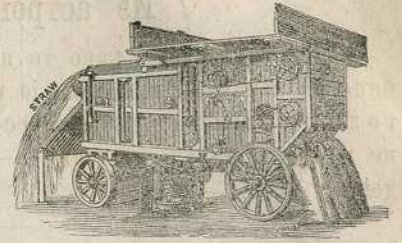
О Г Л А С И

(НАПЛАЋУЈУ СЕ ВРСТА ИЗ СИТНИХ СЛОВА 5 НОВЧ., 30 НОВЧ. СВАКИ ПУТ ЗА ЖИГ. Већи огласи, који чешће излазе, рачунају се јефттиније.)

ЗА ВРШИДБУ

препоручујем

ПОШТОВАНИМ Г. ЕКОНОМИМА МОЈУ
ПАРНУ МАШИНУ ЗА ВРШИДБУкоју за вршење разне хране а и репице издајем т. ј.
вршење у погодбу узимам.

Који су ради нека се изволе ради споразумљења

на мене обратити а уједно слободан сам упозорити да у мојој
радионици брава и машина сваковрсне репаратуре машина по
најјефттинијој цени извршујем.

У Новом Саду 22. јуна 1878.

С ПОШТОВАЊЕМ

ФРАЊА ШЕФЕР

бравар.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Како се опет појављује у нашим крајевима ужасна дечија болест дифтеритида, то препоручујемо књижицу:

О ДИФТЕРИТИЧНОЈ ВРАТОВОЉИ
за српске матере

НАПИСАО

Др. Илија Огњановић,

ПРАКТИЧНИ ЛЕКАР У НОВОМЕ САДУ.

(1000 примерака ове књижице одкупила је српска влада у Београду за поклоне сиромашним родитељима и учитељима).

Цена је књизи 20 новч. комад. Ко више књижица поручи добије по 15 новч.

Наручбине ваља упућивати

Штампарији А. Пајевића,
У Новоме Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОВРО

Из Н. Сада од 4. Маја до даље наредбе.

У Земун: сваки дан у пола 5 сати по п (изузимајући понедељник).

У Тител, Земун и Оршаву; средом и суб у пола 5 сата по подне.

У Пешту: сваки дан у пола 11 сати пре не (изузимајући четвртак). **Оправништ**

РЕД ПЛОВИДБЕ МЕСТНОГ ПАРОВРО

између Каменице и Новог Сада,

од 7. (19.) априла почињући:

Из Каменице у јутру у 5 и 9 сахата. — По подн 2½ и 7 сахата

Из Новог Сада у јутру у 7 и 11 сахата. — По п 2, 3 и 3 сахата.

Часнек, управн